

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ПРИНЦИП ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ ОБЛІКУ ПОШКОДЖЕНОГО ТА ЗНИЩЕНОГО МАЙНА В УКРАЇНІ

Анотація

У статті досліджується проблематика цифровізації державної політики в сфері обліку пошкодженого та знищеного житлового майна в Україні внаслідок російської військової агресії. Наводяться аналітичні дані щодо масштабів руйнувань житлової інфраструктури та економічних збитків, що спричинені бойовими діями. Розглядається Закон України № 2923-IX та створення Державного реєстру пошкодженого та знищеного майна, як інструменту захисту майнових прав громадян і юридичних осіб і підґрунтя для отримання компенсацій. Використовуються інформаційно-комунікаційні технології для забезпечення ефективної роботи реєстру, інтеграції з державними цифровими системами та створення Міжнародного Реєстру збитків ("RD4U") як складової майбутнього механізму відшкодувань.

За аналітичними даними Київської школи економіки KSE Institute станом на січень 2024 року в Україні зафіксовано понад 250 тисяч пошкоджених житлових об'єктів. Прямі збитки від руйнувань цих споруд оцінюються у \$58,9 мільярдів (Kyiv School of Economics, 2024). Загальна площа пошкоджених або зруйнованих об'єктів обстрілами становить 88,9 млн. кв. м, що становить 8,6% від загальної площі житлового фонду України (або 6,5%, якщо враховувати рівень пошкоджень). За попередніми оцінками, часткового пошкодження (ступінь руйнування менше рівне 10%) зазнали 16,9 тис. житлових будівель (їх загальна площа — 15,6 млн. кв. м); середніх пошкоджень (ступінь руйнування — більше 10% менше рівне 40%) зазнали 84,5 тис.

Трампольська Ксенія

КПІ ім. Ігоря Сікорського

kzn.tramp@gmail.com

Науковий керівник:

Маулік С.С.,

канд.держ.упр

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Ключові слова:

цифровізація, воєнні злочини
електронний облік, публічне
адміністрування, репарації.

житлових будівель (їх загальна площа — 48,12 млн. кв. м; повністю зруйновано (ступінь руйнування — понад 40%) зазнали 65,8 тис. житлових будівель (їх загальна площа — 25,24 млн. кв. м) (Kyiv School of Economics, 2024). На жаль, російська військова агресія на території нашої держави продовжується, а з нею продовжує зростати кількість пошкодженого та зруйнованого житла. З огляду на це виникає потреба у розробці та реалізації ефективної державної політики у сфері обліку об'єктів житлової власності, які зазнали часткової або повної руйнації, з метою вжиття заходів державного регулювання у відбудові житлової інфраструктури та підготовки дієвих інструментів

«Driving Economic Recovery: Scaling Digital Education Experiences in Higher Education Institutions»

для майбутнього повоєнного відновлення України.

На початку 2023 року Верховною Радою України було прийнято Закон України № 2923-IX «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України», яким запроваджено Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України (далі – Реєстр) (Верховна Рада України, 2023). Метою реєстру став електронний облік пошкодженого та зруйнованого майна як засобу захисту та відновлення майнових прав фізичних та юридичних осіб в Україні, створення фактичного підґрунтя для отримання державних компенсацій за пошкоджені/знищені об'єкти власності, а також забезпечення бази для документальної фіксації воєнних злочинів, скоєних країною – агресором на території нашої держави. Аналіз законодавчої бази, а також підзаконних положень про порядок наповнення та функціонування Реєстру свідчить про те, що він є результатом прийняття та реалізації управлінських рішень, спрямованих на широке використання інструментів цифровізації, інформатизації та автоматизації в процесах обліку пошкодженого/знищеного житла в Україні.

Ще одним цифровим рішенням стало створення Міжнародного Реєстру збитків, завданих агресією Російською Федерацією проти України ("RD4U") в Гаазі, запровадженого для збору заяв про компенсацію збитків, втрат чи шкоди, завданих агресією Російської Федерації проти України, починаючи з 24 лютого 2022 року на території України в межах її міжнародно-визнаних кордонів, всім зацікавленим фізичним і юридичним особам, а також державі Україна. "RD4U" є першим кроком в розробці міжнародного компенсаційного механізму для нашої держави, а також відновлення порушених

прав українців в режимі отримання майбутніх репарацій.

Цифровізація державної політики вже давно стала однією із найголовніших тенденцій її розвитку та трансформації. На думку вітчизняної вченої Марини Хаустової «розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, програмного забезпечення та відповідної інфраструктури створює певні передумови для формування державної політики цифрового розвитку, заснованої на комплексному підході до вирішення проблем та подолання наявних перешкод (з урахуванням передових світових практик)» (Хаустова, 2022, с. 215). Крім того, в сфері публічного управління та адміністрування поширена думка, що державна політика у сфері адміністративно-правового регулювання має враховувати «сучасний стан справ в Україні, пов'язаний із негативним впливом російської військової агресії» (Сличко, 2023, с. 37). Тому, врахування сучасних цифрових управлінських рішень в процесі розробки принципів державної політики в сфері обліку пошкодженого та знищеного майна в Україні є її одним з найголовніших пріоритетів. І варто зауважити, що парламент та уряд активно реалізують його в життя, підтвердженням чого є запровадження державного Реєстру, розробленого з урахуванням забезпечення повного електронного документообігу в управлінських процесах, можливостей дистанційної комунікації між користувачами; автоматизації процедур внесення даних; можливостей інтеграції Реєстру з іншими відомчими інформаційними системами та програмними комплексами, інтеграції з єдиним порталом державних послуг «Дія», через який можна отримати доступ до Реєстру після авторизації, а також з урахуванням удосконалених способів цифрового збору, обробки та аналізу даних. Так, наприклад, згідно з Порядком ведення Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 червня 2023 року № 624, Реєстр пошкодженого та знищеного майна має бути забезпечений можливістю інформаційної

«Driving Economic Recovery: Scaling Digital Education Experiences in Higher Education Institutions»

взаємодії з Єдиною цифровою інтегрованою інформаційно-аналітичною системою управління процесом відбудови інфраструктури (п. 3) «щодо пошкоджених або знищених об'єктів нерухомого майна та інфраструктури та отримання статусів щодо відновлених та відбудованих об'єктів нерухомого майна та інфраструктури» (п. 46) (Кабінет Міністрів України, 2023).

Таким чином, цифровізація як принцип державної політики в сфері обліку пошкодженого та знищеного майна в Україні передбачає максимальне використання інформаційно-комунікаційних технологій, реалізацію цифрових управлінських рішень та ініціатив в публічному адмініструванні, які забезпечують можливість

електронного дистанційного внесення інформаційних повідомлень до Реєстру та віддаленого подання заяв, що вкрай актуально в умовах російської військової агресії, ризику бойових дій, диверсій, терористичних актів та інших насильницьких актів. Такі можливості сприятимуть оперативному внесенню даних про пошкодження або руйнацію об'єктів житлової власності, надійному збереженню та обліку подібної інформації, її подальшій обробки з метою вивчення підстав щодо отримання державних компенсацій за пошкоджене/знищене житло, а також створення інструментів та механізмів для майбутньої інфраструктурної відбудови та повоєнного відновлення України.

Список використаних джерел

1. Kyiv School of Economics. (2024, січень). *Загальна сума збитків, завдана інфраструктурі України, зросла до майже 155 \$ млрд – оцінка KSE Institute станом на січень 2024 року*. Взято з <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zagalna-suma-zbitkiv-zavdana-infrastrukturi-ukrayini-zrosla-do-mayzhe-155-mlrd-otsinka-kse-institute-stanom-na-sichen-2024-roku/>
2. Kyiv School of Economics. (2024). *Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України станом на початок 2024 року*. Взято з https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/04/01.01.24_Damages_Report.pdf
3. Закон України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України» № 2923-IX (2023). Взято з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2923-20#Text>
4. Постанова Кабінету Міністрів «Деякі питання забезпечення функціонування Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України» № 624. (2023). Взято з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/624-2023-n#Text>
5. Сличко, С. В. (2023). Принципи сучасної державної політики у сфері адміністративно-правового регулювання митних формальностей щодо товарів у міжнародних поштових та експрес-відправленнях в Україні. *Публічне право*, (1(49)), 31–40. <https://doi.org/10.32782/2306-9082/2023-49-4>
6. Хаустова, М. Г. (2022). Державна політика в умовах цифровізації суспільства: міжнародний досвід реалізації програм та стратегії цифровізації. *Аналітично-порівняльне правознавство*, (2), 209–216. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.02.40>